

Valtionvarainministeriölle

Lausunto kuntarakennelakiluonnoksesta

Rautjärven kunnanvaltuusto on hyväksynyt lausunnon kuntarakennelakiluonnoksesta 4.3.2013 asia 3.

Sosiaali- ja terveydenhuollon rakenne määrittää kuntauudistuksen suunnan

Rautjärven kunnan näkemys on, että kuntarakennelain luonnoksessa esitetyllä mallilla kuntarakenteen muutosta on vaikea, ellei mahdoton saavuttaa, jos samalla ei luoda selkeää mallia sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämiselle.

Uuteen kuntarakenteeseen liittyviä selvityksiä ei käytännössä toteuteta ennen kuin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteen linjaukset on lopullisesti tehty.

Etelä-Karjalassa on toteutettu merkittävä sote-uudistus

Kunnallishallinnon rakennetyöryhmän selvitystä talvella 2012 koskeneissa lausunnoissaan useat Etelä-Karjalan kunnat näkivät eräänä mahdollisena kehityssuuntana Etelä-Karjalassa kahden kunnan mallin. Kuntien lausunnoissa oli myös yhden kunnan mallia puoltavia näkemyksiä osin siksi, että Etelä-Karjalaan on perustettu yhteinen sosiaali- ja terveystoimi (Eksote). Eksote integroi perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon sekä mahdollistaa myös sosiaalitoimen entistä vahvemman sitomisen osaksi kuntalaisten terveyspalveluja.

Maakunnan yhteisessä sosiaali- ja terveystoimessa tavoitellaan aiempaa kustannustehokkaampaa hyvinvointipalvelujen integraatiota, jossa nykyiset kuntarajat eivät saisi muodostaa estettä laadukkaalle hyvinvointipalvelujen tuottamiselle. Näiden palvelujen tuottamisen hallinnointi perustuu kuitenkin kuntayhtymämalliin, joka luo omat haasteensa Eksoten sinällään rationaalisten tavoitteiden toteuttamiseen. Isäntäkuntaan perustuva maakunnallinen yhteistyö ei välttämättä ole toimiva vaihtoehto.

Lainsäädännöllä tulee mahdollistaa Eksoten tapaisen maakunnallisen toimintamallin jatkaminen, että kunnille jätetään mahdollisuus sopia järjestämisvastuun siirtämisestä. Tällöin rahoitus- ja järjestämisvastuu on mahdollista pitää kuntien hallinnassa.

Erva-organisaatioiden tulisi keskittyä erityisvaativien toimenpiteiden yhteiseen järjestämiseen ja mahdollistaa kunnille päätöksenteon vapaus sellaisissa erikoissairaanhoidon palveluissa, joita esimerkiksi Eksote tälläkin hetkellä omalla palvelunaan kykenee tuottamaan. Erva-uudistuksessa tulee erityistä huomiota kiinnittää omistajaohjauksen toimivuuteen ja tuottavuutta edistävien esitysten valmisteluun.

Sote – ja kuntarakenne sidoksissa toisiinsa

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystoimen kehittämisen erityiskysymys liittyy Imatran asemaan Eksotessa. Imatran kaupunki tuottaa perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen palvelut itsenäisesti, mutta hankkii erikoissairaanhoidon palvelut Eksotelta. Tämä Imatran toimintamalli ei sinällään estä Eksoten toiminnan kehittämistä, mutta tuo lisähaasteen kuntarakenteen kehittämiseen etenkin Etelä-Karjalan maakunnan pohjoispäässä.

Mahdollisissa kuntarakenteen muutoksissa Ruokolahti ja Rautjärvi ovat ilmeisiä Imatran liitoskumppaneita, mahdollisesti myös Parikkala. Mainitut kolme kuntaa – Rautjärvi, Ruokolahti ja Parikkala – ovat Eksoten täysjäseniä. Näiden kolmen kunnan asukasmäärä (yhteensä noin 15 000) yhdistettynä Imatran asukasmäärään (noin 28 000) on riittävä perusterveydenhuollon kustannustehokkaaseen järjestämiseen. Mainitun kuntaryhmän perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen kehittäminen sekä onnistunut integraatio erikoissairaanhoidon on kuitenkin vaikeaa ilman koko alueen täysjäsenyyttä Eksotessa.

Selvitysvelvollisuus on selkeä.

Asukaslukuperusteen perusteella Rautjärven kunnan tulee osallistua, joko Imatran seudun tai koko Etelä-Karjalan maakunnan selvitykseen. Rautjärven kunta pitää perusteltuna kahden kunnan vaihtoehdon selvittämistä Etelä-Karjalassa.

Selvitysvelvollisuuden määrittelyssä yksivuotiaiden ikäluokan määrä lienee tarpeeton, koska Suomessa ei taida olla yhtään 20.000 asukkaan kuntaa tai aluetta, jossa ei syntyisi vähintään 50 lasta vuodessa.

Määräajat ja menettelyt

Selvitysalueiden ilmoittamisen takaraja 30.11.2013 ja kuntien yhdistymiselvitysten ja yhdistymisesitysten takaraja 1.4.2014 ovat liian lähellä ja jättävät varsinaiselle selvitystyölle kuulemisineen sekä luottamushenkilöiden päätöksenteolle liian vähän aikaa. Selvitystyön aikatauluun on huomioitava pätevien selvityshenkilöiden ja konsulttiyritysten saatavuus ja ajankäyttö.

Selvitystyön takarajaa tulisi siirtää vähintään vuoden 2014 loppuun saakka ja ilmoittamisen takaraja helmikuun 2014 loppuun saakka.

Yhdistymisavustukset

Etelä-Karjalassa päästään käynnissä olevien Eksoten selvitysten valmistuttua käynnistämään varsinainen selvitystyö vasta vuoden 2013 lopulla. Tämän vuoksi on tärkeää, että määräaikoja jatketaan niin, että yhdistymisavustukset ovat käytettävissä ainakin vuoden 2014 loppuun mennessä tehtävissä kuntaliitospäätöksissä.

Avustusjärjestelmä on mekaaninen, eikä riittävästi ota huomioon paikallisia ongelmakohtia lukuun ottamatta selkeää valtionosuuksien kompensointia.

Valtioneuvoston toimivalta

Valtioneuvoston toimivallan rajoittuminen kuntaliitoksen toteuttamiseksi kuntien tahdon vastaisesti taloudellisiin kriisikuntiin, joissa lakisääteiset palvelut ovat uhattuna, on sopusoinnussa kuntien itsehallinnollisen aseman kanssa.

RAUTJÄRVEN KUNTA

Harri Anttila
kunnanjohtaja